

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Освітня програма	38861 Дизайн
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	022 Дизайн

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

07.07.2021 р.

Справа № 1013/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 02 "Культура і мистецтво" у складі:

Воскобойнікова-Гузєва Олена Вікторівна – головуєчий,
Безбородько Олег Анатолійович,
Горбань Юрій Іванович,
Жукова Олена Вікторівна,
Лисичка Олександр Миколайович,
Марченко Сергій Миколайович,
Миславський Володимир Наумович,
Осередчук Ольга Анатоліївна,
Охманюк Віталій Федорович,
Роготченко Олексій Олексійович,
Яковець Інна Олександрівна,

за участі запрошених осіб:

Соболев О.В., керівник – представник ЗВО,
Іваненко Тетяна Олександрівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38861
Назва ОП	Дизайн
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію з визначенням "зразкова".

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Місія і стратегія розвитку закладу вищої освіти (ЗВО) чітко прописані у “Стратегії розвитку Харківської державної академії дизайну і мистецтв на 2021-2026 рік” (детальніше див. <https://bit.ly/34pKiWx>). Стратегія закладу націлена на утвердження ХДАДМ як провідного освітньо-творчого та методологічного центру з підготовки фахівців у галузі дизайну і мистецтва та утримання лідерських позицій мистецтвознавчої наукової школи.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Цілі ОНП “Дизайн” та програмні результати навчання (ПРН) визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін: здобувачів вищої освіти та роботодавців (ЗВО України, науково-дослідницькі організації, зокрема, Українського науково-дослідного інституту дизайну та ергономіки тощо). Під час оновлення у 2020 р. були внесені зміни до розподілу аудиторних годин окремих ОК, що оптимізувало навчальний процес.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Особливість програми пов'язана із системним, узагальнюючим баченням генези сучасних наукових досліджень в галузі дизайну. ПРН ОНП “Дизайн” враховують тенденції розвитку спеціальності 022 Дизайн. Посиленням є розгляд чинників інновацій, екологічної спрямованості, мультисенсорності тощо, що знайшло своє відображення передусім у спеціальних фахових дисциплінах. Всебічно враховано галузевий та регіональний контекст. Це прочитується у орієнтації програми на довгострокову стратегію розвитку української культури, на стратегію розвитку візуальної культури Харківської області 2020–2027 рр., яку реалізує Східний регіональний науково-мистецький центр НАМУ України, а також на регіональну стратегію культури та мистецтва Харківської області. Досліджено досвід споріднених провідних закордонних ЗВО, які здійснюють підготовку докторів філософії у галузі дизайну, але, на нашу думку, ОНП є унікальною, оскільки побудована таким чином, що охоплює всі галузі дизайну і дозволяє здійснювати підготовку майбутніх науковців для усіх регіонів України за широким спектром галузевих досліджень. НПП ХДАДМ публікуються та стажуються у вітчизняних і зарубіжних ЗВО та є активними учасниками дискурсу з проблем мистецької й дизайнської освіти.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

У ХДАДМ розроблено внутрішній Стандарт вищої освіти для третього рівня вищої освіти. ОНП направлена на пошук та формування нових методів наукового аналізу проблем дизайну, а також на пошук векторів розвитку науки в галузі дизайну в майбутньому.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОНП “Дизайн” складає 48 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам чинного законодавства щодо навчального навантаження для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що відповідає внутрішньому Стандарту для третього рівня вищої освіти. До ОНП включено структуру науково-дослідницької роботи аспіранта, де чітко за семестрами зазначено план науково-дослідницької роботи та навчально-теоретичної підготовки аспіранта.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Аспірантура ХДАДМ має багаторічний досвід підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти з галузі дизайну. Програма має чітку структуру, зміст структуровано за семестрами і роками навчання. Компонентами ОНП є обов’язкові навчальні складові: спеціальні (за фахом), загальнонаукові (філософські), дослідницькі, мовні. Особливістю програми є те, що спеціальні (фахові) вибіркові дисципліни дозволяють досягти таких програмних результатів, які застосовуються здобувачами вищої освіти за специфікою їх наукових досліджень. В сукупності програма з таким якісним наповненням забезпечує досягнення заявлених цілей та ПРН. Освітні компоненти мають логічний взаємозв’язок, що відображено в структурно-логічній схемі ОНП, яка може бути показовою за своїм графічним рішенням та кодуванням за кольоровою схемою направленості обов’язкових та вибіркових компонент освітньої програми (спеціальні дисципліни, дослідницькі, мовні та загальнонаукові).

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

ОНП містить у собі компоненти, які повністю відповідають предметній області третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти — галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 022 Дизайн, що в Україні є унікальним для цієї галузі — саме у ХДАДМ здобувачі вищої мають можливість вивчати за бажанням різні види дизайну (промисловий, графічний, середовищний, мультимедійний, дизайн одягу тощо). Обов’язкові спеціальні компоненти дають змогу поглибити теоретичні основи вивчення дизайнерської практики, розглянути актуальні напрями дизайн-проекування, а на вибіркових спеціальних компонентах аспіранти реалізують власне бачення в межах свого дослідження дизайну з урахуванням сучасних тенденцій галузі. Такий зміст ОНП, на нашу думку, є прикладом для інших ОНП програм третього рівня.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

На ОНП застосовується індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти, що відповідає принципам академічної свободи. Кількість вибіркових дисциплін значно перевищує нормативний відсоток та становить 33%. Процедура вибору дисциплін є прозорими та доступними для усіх учасників освітнього процесу. Індивідуальна освітня траєкторія забезпечується процедурами формування індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти. У проекті оновленої ОНП (2021 р), що розміщений на сайті для обговорення, до наявної бази вибіркових ОК ОНП включено також ОК з інших освітніх програм для різних рівнів освіти ХДАДМ (https://ksada.org/pdf/022_ONP_2021.pdf).

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

У навчальному плані ОНП “Дизайн” у кожному семестрі є ОК науково-практичного характеру, які передбачають апробацію проміжних наукових результатів. Уміння здійснювати пошукове моделювання та діагностування різних процесів та об’єктів у сфері дизайну відображено практично в усіх дисциплінах, що викладаються у ХДАДМ. Це приклад інноваційного підходу до системи класичного викладання з урахуванням кращих досягнень світових шкіл. Аспіранти активно включаються у таку схему викладання і співтворчості. Такі взаємини і стосунки викладача і аспіранта виводять останнього на рівень наукового дискурсу, що відповідає світовим стандартам. Відмітимо, що

сучасний науковий доробок, представлений у захищених дисертаційних роботах, включено викладачами до викладання окремих спеціальних дисциплін, зокрема, «Актуальні напрями і тенденції дизайн-проектування», «Актуальні проблеми предметно-середовищного дизайну», що є також прикладом для впровадження практики.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Соціальні навички здобувачі отримують під час вивчення ряду дисциплін, де набувають комунікативний практичний досвід, вміння спілкуватися в професійній, науковій спільноті тощо. Вони забезпечуються через освітні компоненти, що формують відповідні компетентності: спеціальні («Теоретичні основи вивчення дизайнерської практики», «Актуальні напрями і тенденції в дизайн-проектуванні»), загальнонаукові («Філософія мистецтва»), дослідницькі («Актуальні проблеми наукових досліджень в сфері мистецтвознавства», «Методологія наукових досліджень в сфері мистецтвознавства», «Педагогічний практикум»), мовні («Іноземна мова в науковій діяльності»), та низку вибіркового дисциплін («Культура наукової мови», «Управління науковими проектами», «Моделювання педагогічної діяльності» тощо). Аспіранти апробують свої навички під час проведення організаційних заходів у ХДАДМ, таких, як Міжнародний форум «Дизайн-освіта», Міжнародне триєнале екологічного плакату «4Блок», Міжнародний конкурс зі шрифту і каліграфії Pangram.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Навантаження студентів є збалансованим, що підтверджено опитуванням аспірантів. ОНП «Дизайн» та НП відкрито відбиває фактичне навантаження аспірантів, є відповідним для досягнення цілей і ПРН та регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківській державній академії дизайну і мистецтв». Загалом навантаження з навчальних дисциплін розподілене рівномірно, кількість аудиторних годин – 545 годин, самостійної роботи – 895 години, що загалом становить 1440 за весь період підготовки.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

На ОНП «Дизайн» відсутня дуальна форма навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання в аспірантуру ХДАДМ розміщені на офіційній сторінці закладу - розділ «Наука», підрозділ «Аспірантура», вкладка «Вступнику» (<https://bit.ly/3yUZ3Pk>).

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому враховують особливості спеціальності та ОНП «Дизайн». Також чітко прописані вимоги до вступних випробувань з непрфілюючих предметів - «Філософії» та «Іноземної мови». На вступному іспиті зі спеціальності передбачена співбесіда за темою реферату, що дозволяє викладачу більш глибоко зрозуміти рівень підготовки майбутнього студента.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У здобувачів вищої освіти ХДАДМ, зокрема і ОНП «Дизайн», є можливість зарахувати результати навчання отриманих у вітчизняних та закордонних ЗВО.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під

час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, висвітлені в документі “Про порядок визнання у Харківській державній академії дизайну і мистецтв результатів навчання отриманих у неформальній освіті” (<https://bit.ly/3роуFі9>).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Під час реалізації ОНП використовується поєднання традиційних та інноваційних методів навчання, що сприяють досягненню заявлених цілей та ПРН, враховують принципи академічної свободи та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Форми і методи навчання та викладання обираються викладачами на основі мети, змісту освітніх компонентів та права академічної творчості. Інноваційною практикою є застосування програми Google AdMob. Важливим елементом студентоцентрованого підходу є вільний вибір аспірантами напрямку наукового дослідження за принципами академічної свободи, індивідуальне консультування для кращого засвоєння та/або адаптації отриманого знання під своє дослідження. Викладачами застосовуються різноманітні методи навчання, зокрема, на дисципліні «Естетичні проблеми дизайну» кожне практичне заняття закінчується спільним обговоренням матеріалу і пропозиціями до аспірантів визначати рівень та якість набутих знань методом спільного оцінювання за критеріями, встановленими викладачем.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Аспірантам своєчасно надається інформація про зміст дисциплін, очікуваних результатів та критеріїв оцінювання через відкритий доступ до силабусів на офіційному сайті ХДАДМ (<https://bit.ly/3utDyl9>), а також кожен викладач обговорює це на першому занятті. Обрана закладом форма силабусу є на сьогодні найкращою серед наявних у освітньому просторі України, де чітко представлена загальна інформація про дисципліну, мету та завдання, результати, визначено правила викладача, навчальні матеріали, ясно подано контент занять за розкладом, формати семестрового контролю, шкала оцінювання, політика відвідуваності, розподіл балів за темами занять та повні критерії оцінювання за цими балами, а також система бонусів та практика академічної доброчесності.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Поєднання науково-дослідницької роботи з освітнім процесом у ХДАДМ регламентовано низкою основних документів ЗВО. Відділ аспірантури та докторантури надає усі необхідні консультації, що стосуються навчального процесу та з будь-яких інших питань, що виникають у аспіранта під час навчання. На ОНП запроваджена практика залучення емпіричного матеріалу власних наукових досліджень аспірантів для виконання завдань на практичних заняттях. На деяких дисциплінах запроваджена практика реалізації результатів навчання за ОК у формі виступів на конференціях та публікації тезисів у збірниках всеукраїнських конференціях, а також на конференціях ХДАДМ, які відбуваються двічі на рік. Апробація матеріалів наукового дослідження аспіранта проводиться під час проходження педагогічного практикуму. У ХДАДМ є власні фахові наукові видання категорії В, де аспіранти оприлюднюють свої дослідження (Мудаліге О. І., Величко Н.В.)

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

НПП оновлюють наповнення ОК за рахунок власних наукових здобутків, а також використання нових методик та матеріалів новітніх досліджень, що були опановані ними під час стажування, запровадженні як матеріали кандидатських та докторських дисертацій, монографій тощо, що висвітлено у відомостях самооцінювання та підтверджено звітом ЕГ. НПП на ОНП мають здобутки у сфері наукової діяльності та активно беруть участь у конференціях, публікують монографії, статті, у тому числі з аспірантами. Важливими для аспірантів є власні приклади викладачів. Так, на дисципліні «Актуальні проблеми практики візуальних комунікацій» доцента Іваненко Т. О. використано матеріали, зібрані під час перебування у докторантурі, а професор Лагода на дисципліні «Естетичні проблеми дизайну» запроваджує висновки, представлені у її докторській дисертації. ХДАДМ один з небагатьох ЗВО, де викладачі є не лише учасниками спеціалізованих заходів, а головними дійовими особами. ХДАДМ є засновником та організатором Міжнародного дизайн-форуму, який має велике значення для галузі та на який орієнтуються всі дизайнерські кафедри України. Це, звичайно, підвищує статусність професії і надихає учнів на здолання нових

творчих висот. Також важливим фактором є те, що НПП, задіяні на ОНП, є активними членами Спільки дизайнерів України та Національної спілки художників України.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Міжнародна діяльність є одним із пріоритетних напрямів розвитку ЗВО. ХДАДМ підтримує міжнародні зв'язки з закладами освіти та культури, налагоджено співпрацю з найбільш відомими дизайнерськими школами світу. Найявні угоди про співпрацю з мистецькими ЗВО Польщі, Грузії, Вірменії, КНР та ін. НПП ХДАДМ беруть активну участь у міжнародних мистецьких проєктах, різних наукових зарубіжних заходах (<https://ksada.org/internationalization.html>). Дослідження викладачів ОНП публікуються у міжнародних виданнях. У такий спосіб харківська школа дизайну, що давно увійшла у світовий культурний простір, щорічно поновлюється творами молодих дизайнерів. У світовому дизайні є поняття "харківський стиль". Поєднання національних традицій з інноваційними світовими процесами у дизайні сформували особливе харківське дизайнерське мистецтво. Як вже відмічали вище, наявність на базі ХДАДМ Міжнародного дизайн-форуму сприяє навчанню, викладанню та науковим дослідженням, адже на цей захід приїжджають та демонструють свої досягнення не тільки дизайнери з України, а й з інших країн. Здобувачі вищої освіти є співучасниками та організаторами таких інтернаціональних заходів ХДАДМ, як: - Міжнародна триєнале екологічного плакату «4Блок» — захід за роки існування викликав резонанс серед дизайнерської та наукової спільноти світу, що відображається у наукових статтях та дисертаціях аспірантів ХДАДМ; - Міжнародний конкурс зі шрифту і каліграфії Pangram, засновником та організатором якого з 2016 року є гарант ОНП «Дизайн» Тетяна Іваненко, яка співпрацює та запрошує до складу міжнародного журі фахівців-викладачів творчих ЗВО таких країн, як Сполучені Штати Америки, Болгарія, Польща, Німеччина, Вірменія, Білорусь, Литва, Єгипет, а також професіоналів-практиків з Канади, Естонії, Італії та України (<https://sites.google.com/view/pangram/about?authuser=0> ; <https://sites.google.com/view/pangram>). У якості консультанта з неалфавітної системи писемності запрошено захищеного випускника аспірантури ХДАДМ Cheng Zhou, старшого викладача інституту мистецтв Ханьшанського педагогічного університету (Гуандун, КНР) .

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та система оцінювання аспірантів визначені у ХДАДМ "Положенням про організацію освітнього процесу в ХДАДМ". Аспіранти отримують вичерпну інформацію щодо форми контрольних заходів та критеріїв оцінювання.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Атестація здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до діючих державних нормативно-правових документів. Державна атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійною спеціалізованою вченою радою академії або іншого закладу вищої освіти (наукової установи), утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації].

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Інформація, що стосується процедурних аспектів проведення контрольних заходів у ЗВО, детально викладена у "Положенні про організацію освітньо-наукового процесу в аспірантурі у ХДАДМ".

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Академія залучає професіоналів-практиків шляхом організації відкритих лекцій, круглих столів, майстер-класів відомих українських та зарубіжних спеціалістів з галузі дизайну. Підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації

ХДАДМ враховує дослідницьку проблематику Східного регіонального науково-мистецького центру НАМ України.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Встановлено високий рівень академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників та відповідність тим освітнім компонентам, які вони викладають на цій ОНП.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Для організації конкурсу на заміщення посад науково-педагогічних працівників наказом ректора утворюється конкурсна комісія. Пропоновані процедури, направлені на оцінювання рівня професіоналізму претендента на посаду НПП.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Підтверджено залучення роботодавців до формування та оновлення ОНП. Основний роботодавець випускників ОНП "Дизайн" - ХДАДМ.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Академія залучає професіоналів-практиків шляхом організації відкритих лекцій, круглих столів, майстер-класів відомих українських та зарубіжних спеціалістів з галузі дизайну.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Процес професійного розвитку викладачів регулюється "Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників". ЗВО надає можливість викладачам проходити науково-методичне стажування (Сертифікат міжнародного зразку). ЗВО надає можливість викладачам складати іспити з англійської, німецької, польської мов (на рівні B2) відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти (Cambridge English Certificate) у Вищій лінгвістичній школі у Польщі (м. Ченстохова), що є провідною щодо впровадження у освітній процес інноваційних технологій

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У ЗВО сформульовані та оприлюднені положення та заходи, що заохочують розвиток викладацької майстерності. Для заохочення й стимулювання НПП до ініціативного та творчого вирішення поставлених завдань у ХДАДМ функціонує система стимулювання розвитку викладацької майстерності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

З'ясовано, що фінансова та матеріально-технічна база ХДАДМ здатна належним чином забезпечити реалізацію цілей та ПРН ОНП «Дизайн».

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

ХДАДМ забезпечує доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів здобувачів вищої освіти та НПП ОНП «Дизайн» на безоплатній основі.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів третього рівня вищої освіти, що навчаються на ОНП «Дизайн».

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

ХДАДМ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів третього рівня вищої освіти ОНП «Дизайн» на належному рівні.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ЗВО постійно працює над удосконаленням умов для реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. Одна із аспірантів є особа з особливими потребами. З'ясовано, що здобувачка є розробником теми з реалізації інклюзивної освіти - «Інклюзивний підхід до формування дизайну навчального простору загальноосвітньої школи».

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Процедура вирішення конфліктних ситуацій у ХДАДМ прописана у внутрішніх документах ЗВО і є доступною для всіх учасників освітнього процесу.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП «Дизайн» відбувається відповідно до «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систем внутрішнього забезпечення якості)».

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі долучаються до процесу періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Процедура залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості прописана у положенні «Про організацію освітнього процесу у ХДАДМ», «Положенні про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систем внутрішнього забезпечення якості)».

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Моніторинг, аналізу та врахування інформації стосовно працевлаштування випускників активно розробляється викладачами та керівництвом ХДАДМ. Відділ аспірантури ХДАДМ пропонує шляхи комунікації та взаємодії з

випускниками даної ОНП. Враховуючи часті зустрічі випускників зі студентами та аспірантами можна стверджувати, що аналіз інформації стосовно кп"єрного зростання випускників виконується.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти ЗВО вчасно реагує на виявлені недоліки в освітній програмі та освітній діяльності.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

За новими правилами акредитації Освітньо-наукова програма «Дизайн» для здобувачів третього рівня вищої освіти акредитується вперше.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

З'ясовано, що у академічній спільноті ХДАДМ культура якості освіти формується відповідно до «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систем внутрішнього забезпечення якості)».

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ХДАДМ є чіткі та доступні права та обов'язки для всіх учасників освітнього процесу.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

На офіційному веб-сайті ЗВО у розділі «Наука» підрозділі «Аспірантура» з метою обговорення, моніторингу зауважень та пропозицій розміщено проєкт ОНП «Дизайн» третього рівня вищої освіти <https://bit.ly/3yN4QGF>. Стейкхолдери та всі зацікавлені особи мають можливість ознайомитися із проєктом і надіслати свої відгуки, рецензії та пропозиції за зазначеною на сайті електронною адресою.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

ХДАДМ оприлюднює на своєму сайті повну інформацію про ОНП «Дизайн» третього рівня вищої освіти.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Підтверджено, що зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності зі спеціальності 022 “Дизайн” галузі знань 02 “Культура і мистецтво”. Це повністю корелюється з критерієм 2, де зазначена така унікальність ОНП, як змога задовольнити наукові інтереси здобувачів вищої освіти за різними видами дизайну.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад’юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

З’ясовано, що напрями наукових досліджень керівників відповідають науковим роботам аспірантів. Усі аспіранти 2, 3, 4 року навчання мають апробації результатів їхніх досліджень, включно з фаховими публікаціями, також на першому році навчання чотири аспіранти з семи вже мають публікації, включно з фаховими. Також наявна практика залучення другого керівника у випадку міждисциплінарності теми аспіранта (Мартинюк Т. «Шрифтові композиції у дизайні сучасного інтер’єру»)

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад’юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

ХДАДМ забезпечує можливість аспірантам проведення наукових досліджень та апробації їх результатів. Здобувачі мають вільний (дистанційний) доступ до бібліотеки, яка має унікальні видання, до наукометричних баз Scopus, Web of Science, а також електронного каталогу та репозитарію.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад’юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Аспіранти ОНП “Дизайн” мають можливість долучитися до міжнародної академічної спільноти через участь в конференціях, наукових та практичних проєктах. Також аспіранти мають можливість реалізувати себе як творчі особистості шляхом участі у міжнародних мистецьких проєктах, конкурсах, виставках, які проводяться як на базі ХДАДМ, так й за кордоном.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники аспірантів є діючими науковцями-дослідниками. Відмічаємо високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, залучених до реалізації програми. Також наявні спільні публікації аспірантів зі своїми керівниками, а також публікації з іншими співавторами.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад’юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Питання академічної доброчесності регулюються відповідними документами: “Положення про академічну доброчесність у Харківській державній академії дизайну і мистецтв” (<https://bit.ly/3twRVWa>) та “Етичний кодекс ученого України” (<https://bit.ly/34IZyhD>). У закладі також створена комісія з розгляду порушень академічної доброчесності (<https://bit.ly/3с6аТМz>). Для аналізу академічних текстів на плагіат застосовуються платформи StrikePlagiarism.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов’язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Слабких сторін за критерієм не виявлено. ОНП в цілому має низку сильних сторін, зокрема, повністю враховує регіональний та галузевий контекст. Позитивною практикою є розроблений ХДАДМ внутрішній Стандарт вищої освіти для третього рівня вищої освіти. Підтримуємо позицію ЕГ щодо відповідності критерію до А.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

ОНП у ХДАДМ має вагоме проектно-дослідницьке підґрунтя, розроблена з позицій давньої традиції наукової школи з дизайну, а також з урахуванням сучасних тенденцій. Необхідно відмітити унікальне наповнення програми освітніми компонентами відносно формування та розвитку спеціальних компетентностей, яка має низку переваг. Відзначимо, що зміст нормативної частини ОНП є збалансованим і поєднує комплекс дисциплін науково-теоретичного та практичного спрямування, що дозволяє аспірантам у повній мірі оволодіти необхідними для науковця компетентностями (які розроблені у ОНП на вищому рівні) та досягти ПРН. На наш погляд, кращою практикою також є кількість вибіркових дисциплін, що складає 33% замість нормативних 25%. Навчання за цією ОНП дає

цілісне та системне уявлення щодо всієї галузі дизайну з позицій науки. Вважаємо за доцільне підняти рівень відповідності критерію до А.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ОНП повністю відповідає критерію. Доступ до положень, які регулюють визнання результатів навчання, є прозорими та зрозумілими.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

ОНП за критерієм є інноваційною. Відзначаємо активне застосування в процесі дистанційного навчання в умовах карантинних обмежень інноваційної програми Google AdMob; включення результатів досліджень аспірантів до освітніх компонентів; оновлення викладачами змісту програм власними науковими доробками, знаходження відбитку найостанніших наукових досягнень викладачів у лекційних матеріалах; поєднання навчання та дослідження (цьому сприяє проведення два рази на рік науково-практичних конференцій у ХДАДМ та фахові наукові видання); оприлюднення результатів навчання за ОК у вигляді публікацій, а також активне залучення здобувачів до участі у конкурсах, науково-практичних конференціях та інших заходах. Ці позитивні практики дають змогу для підвищення рівня критерію до А.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Відзначаємо відповідність ОНП за цим критерієм, крім того у ХДАДМ створено Комісію з академічної доброчесності та проводяться додаткові заходи для формування загальної культури академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Наявна якісна та прозора інституційна практика відбору НПП та зрозуміла процедура обрання на посаду НПП. Зазначимо високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, залучених до реалізації ОНП, налагодженість системи преміювання та стимулювання НПП. Водночас на ОНП рекомендуємо посилити залучення роботодавців до освітнього процесу.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Недоліків ОНП за цим критерієм не виявлено. Підтримуємо висновок ЕГ щодо відповідності критерію на В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Наявність внутрішньої нормативної бази стосовно якості освіти є позитивною практикою. Підтримуємо висновки ЕГ стосовно критерію.

Критерій 9. Прозорість та публічність

ХДАДМ у повній мірі забезпечує відкритість, прозорість та доступ до інформації про ОНП усіх зацікавлених сторін. ЗВО пропонує чіткі та зрозумілі права і обов'язки для всіх учасників освітнього процесу. Зазначимо, що кількість документів навіть перевищує необхідне за вимогами, що дає змогу в повній мірі уявити зацікавленим особам про якість освітнього процесу. ЕГ відмічає високий рівень організації та інформативного наповнення сайту в цілому, та сторінки Відділу аспірантури та докторантури. Ми підтримуємо пропонування ЕГ рівень критерію на А.

Критерій 10. Навчання через дослідження

ЕГ не виявила недоліків за критерієм. Програма надає унікальну можливість для здобувачів вищої освіти вільно обрати тему дослідження за будь-яким напрямом чи видом дизайну, адже кількість дизайнерських кафедр та якісний склад НПП ХДАДМ дозволяє задовольнити це побажання й вести керівництво на високому рівні. Зафіксовано активну наукову діяльність наукових керівників та аспірантів ОНП "Дизайн", також НПП та здобувачі вищої освіти мають патенти та авторські свідоцтва. Аспіранти є активними учасниками всеукраїнських і міжнародних конференцій, конкурсів тощо. Ми підтримуємо пропонування ЕГ рівень критерію на А.

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ВОСКОБОЙНИКОВА-ГУЗЄВА ОЛЕНА ВІКТОРІВНА